

Winda Energy Oy
Hannele Konsén
Mikonkatu 2 D
00100 Helsinki

Lausunto Pyhännän Pyöriännevan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista (Törmäsenrimpi-Kolkanneva FI1104408, SAC/SPA)

HANKKEESTA VASTAAVA

Winda Energy Oy

ASIAN VIREILLE TULO

Pyöriännevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa 16.1.2023 (POPELY/2203/2022) yhteysviranomaisen totesi, että luonnonsuojelulain 65§:n (1096/1996) mukainen Natura-arviointi tulee tehdä arviointisuunnitelman mukaisesti Natura-alueelle Törmäsenrimpi-Kolkanneva. Natura-arviointi on tullut vireille Pyöriännevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä 8.12.2023.

HANKE JA SEN SIOJITTUMINEN SUHTEESSA NATURA-ALUEESEEN

Winda Energy Oy suunnittelee Pyhännän kunnan alueelle tuulivoimapuistoa.

Hankealueen koko on noin 2025 hehtaaria ja alueelle suunnitellaan enintään 24 (VE 1) tai enintään 20 (VE 2) uuden tuulivoimalan rakentamista. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään noin 300 metriä. Tuulivoimahanke muodostuu hankealueesta ja tarkasteltavasta sähkönsiirrosta. Hankealueen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan keskijännitekaapeleilla. Hankkeen sähkönsiirtoa varten hankealueen kaakkoisreunaan rakennetaan sähköasema, jolta tuulivoimapuiston tuottama sähkö on tarkoitus alustavien suunnitelmien mukaan siirtää valtakunnan verkkoon 110 kV voimajohtolla (ilmajohto). Molemmissa vaihtoehdoissa voimajohtoreitin kokonaispituus on 36,3 kilometriä ja Pyöriännevan tuulivoimapuistossa tuotettu sähkö tuotaisiin Fingridin Vuolijoen sähköasemalle, joka sijaitsee Kajaanissa. Sähkönsiirron ratkaisut tarkentuvat YVA-menettelyn edetessä ja hankkeen jatkosuunnittelussa.

Hankealueelle ei sijoitu Natura-alueita. Hankealueen pohjoispuolelle, noin 600 m etäisyydelle sijoittuu Törmäsenrimpi-Kolkannevan Natura-alue.

NATURA 2000 TIETOLOMAKKEEN TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Natura-tietolomakkeen mukaan Törmäsenrimpi-Kolkanneva Natura-alueen pinta-ala on 2126 ha. Alue on laaja aapasuokokonaisuus, jonka ilmettä monipuolistavat kolme suurehkoa lampea ja monet kangassaarekkeet. Edustava linnusto.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit (Tietolomakkeen taulukko 3.1).

Koodi	Nimi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	55,3	B, hyvä
3260	Pikkujotet ja purot	1,77	B, hyvä
7110	Keidassuot	152	C, merkittävä
7140	Vaihettumissuot ja rantasuot	40,2	A, erinomainen
7160	Lähteet ja lähdesuot	0,029	B, hyvä
7310	Aapasuot	1570	A, erinomainen
8220	Silikaattikalliot	0,1	B, hyvä
9010	Luonnonmetsät	10,4	C, merkittävä
9080	Metsäluhdet	1,87	B, hyvä
91D0	Puustoiset suot	683	B, hyvä

Suojeluperusteena olevat luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit (Tietolomakkeen taulukko 3.2).

Anas acuta, jouhisorsa
Anser fabalis, metsähanhi
Asio flammeus, suopöllö
Aythya fuligula, tukkasotka
Bonasa bonasia, pyy
Buteo buteo, hiirihaukka
Calidris pugnax, suokukko
Circus cyaneus, sinisuohaukka
Cygnus cygnus, laulujoutsen
Dryocopus martius, palokärki
Falco columbarius, ampuhaukka
Falco subbuteo, nuolihaukka
Falco tinnunculus, tuulihaukka
Gavia arctica, kuikka
Gavia stellata, kaakkuri
Grus grus, kurki

Larus ridibundus, naurulokki
Lyrurus tetrix tetrix, teeri
Motacilla flava, keltavästäräkki
Oenanthe oenanthe, kivitasku
Pluvialis apricaria, kapustarinta
Sterna paradisaea, lapintiira
Surnia ulula, hiiripöllö
Tetrao urogallus, metso
Tringa glareola, liro
 ja kaksi uhanalaista lajia

Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit (Tietolomakkeen taulukko 3.3).

Carex livida, vaaleasara
Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata, suopunakämmekkä
Juncus stygius, rimpivihvilä
Lycopodiella inundata, konnanlieko
Selaginella selaginoides, mähkä
Ursus arctos, karhu
Lagopus lagopus, riekko
Lanius excubitor, isolepikäinen
Numenius phaeopus, pikkukuovi

Suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostona. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys sekä luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaatiokoon elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Natura-alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain keinoin.
 Soidensuojeluohjelman kohde.

NATURA-ARVIOINTI

Aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona Törmäsenrimpi–Kolkannevan Natura-tietolomakkeen, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden (Metsähallitus 2023) ja lajihavaintojen (Suomen lajitietokeskus 2022), Pyöriännevan hankkeen luontoselvitykset) pohjalta. Arvioinnin on tehnyt Finnish Consulting Group Oy:stä FM biologi Aino Peltola ja erityisasiantuntija Harri Taavetti.

Natura-arvioinnin pohjana on käytetty Natura-tietolomakkeen, valtion suojelualueiden biotooppikuvioiden, Suomen lajitietokeskuksen lajitiedot sekä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn yhteydessä koottua luontoselvitysaineistoa.

Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan

Tuulipuiston rakentamisen aiheuttamat suorat vaikutukset rajoittuvat Natura-arvioinnin mukaan rakennettaville alueille sekä niiden lähialueille, joilta poistetaan kasvillisuutta ja puustoa.

Hankkeesta saattaa aiheutua Natura-arvioinnin mukaan vaikutuksia suojeluperusteena olevaan linnustoon. Tuulivoimalat saattavat aiheuttaa niiden toiminnan aikana törmäyskuolleisuutta, joille kaikista herkimpiä lajeja ovat mm. suuret, kaartelevat petolinnut sekä kanalinnut, jotka törmäävät voimalan torniin. Lisäksi tuulivoimalahankkeesta voi aiheutua este- ja häiriövaikutuksia sekä elinympäristömuutoksia. Useimmilla lajeilla häiriövaikutus rajoittuu muutamiin satoihin metreihin mutta suurikokoisilla, laajalti liikkuvilla lajeilla vaikutukset voivat ulottua huomattavasti laajemmalle.

Linnuston lisäksi hankkeen vaikutukset voivat kohdistua muuhun eläimistöön ja tuulivoimalan aiheuttama häiriövaikutus saattaa karkottaa häiriöherkimpiä eläimiä kauemmas voimaloiden ympäristöstä.

Kasvillisuuteen kohdistuvat välilliset vaikutukset ovat usein paikallisia ja ilmenevät voimakkaimmin hankkeen rakennusvaiheen aikana, joskin hydrologiset vaikutukset voivat säilyä pitkäänkin tuulivoimapuiston toiminnan jo loputtua.

Voimajohtorakentamisen vaikutukset aiheutuvat Natura-arvioinnin mukaan puuston raivauksesta, maaperän tiivistyksestä, kasvupaikkamenetyksistä sekä linnuston ja muun häiriöherkän lajiston osalta rakentamisen häiriövaikutuksesta lisääntymiskauden aikana, elinympäristömuutoksista ja törmäysriskin kasvusta.

Hankkeen vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Vaikutukset suojelunperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Humuspitoiset järvet ja lammet

Natura-arvioinnin mukaan lähimmät voimalat sijoittuisivat yli kilometrin päähän Natura-luontotyyppistä *Humuspitoiset järvet ja lammet*. Parannettava tie jää lähimmillään noin 450 metrin etäisyydelle. Todetaan, että tuulivoimarakentamisen pintavesivaikutukset ovat vähäiset. Vaikutuksia luontotyyppille ei arvioida muodostuvan.

Pikkujoet ja purot

Natura-arvioinnin mukaan hankealuetta lähin Metsähallituksen kuvioima Natura-luontotyyppiä *Pikkujoet ja purot* edustava kohde sijaitsee noin

1,3 kilometriä hankealueen rajalta. Puron virtaussuunta on lounaaseen kohti hankealuetta, jolloin hankealueella mahdollisesti tapahtuvat muutokset eivät vaikuta puroon sen yläjuoksulla.

Keidassuot

Natura-arvioinnin mukaan hankkeesta ei aiheudu hydrologisia tai muita vaikutuksia Natura-luontotyyppiin *Keidassuot*. Hankealueen raja on lähimmillään 2,6 kilometrin päässä eikä maasto vietä hankealueelta suoraan kohti keidassoita.

Vaihtumissuot ja rantasuot

Natura-arvioinnin mukaan Natura-luontotyyppiä *Vaihtumis- ja rantasuot* esiintyy lähimmillään noin 460 metrin päässä parannettavasta tiestä ja 1,2 kilometrin päässä hankealueen rajasta. Todetaan, että parannettavan tien vaikutukset kohdistuvat pääasiassa tien läheisyyteen siten, että nykyisestä tiestä aiheutuvien vaikutusten kaltaisia hydrologisia vaikutuksia esiintyy hieman nykyistä laajemmalla alueella. Hydrologiset vaikutukset ovat Natura-arvioinnin mukaan kokonaisuudessaan vähäisiä tien lähellä eivätkä vaikutukset yllä satojen metrien etäisyydelle. Luontotyyppiin ei arvioida muodostuvan suoria tai välillisiä vaikutuksia tiestä tai tuulivoimaloista.

Lähteet ja lähdesuot

Natura-arvioinnin mukaan *Lähteitä ja lähdesoita* ei Metsäkeskuksen kuviotietojen (Metsäkeskus 2023) aineistoissa ole kuvioitu Törmäsenrimpi-Kolkannevan Natura-alueelle, vaikka Natura-tietolomakkeella luontotyyppi mainitaan alueen suojeluperusteena. Karttatulkintana ei voitu lähteitä paikantaa, mutta Luonnonvarakeskuksen metsien ravinteisuustietojen (2021) mukaan parannettavaa tietä lähellä olevat alueet ovat ravinteisuudeltaan melko karuja, mikä Natura-arvioinnin mukaan ei viittaa lähteisyyteen.

Aapasuot

Natura-arvioinnin mukaan hankealueen rajan etäisyys Natura-luontotyyppiin *Aapasuot* olisi noin 590 metriä. Voimaloilla ei ole vaikutuksia aapasoihin pitkän etäisyyden vuoksi, mutta lähin parannettava tie sijoittuu pieneltä osin aapasuoksi kuvioidulle alueelle. Tien mahdollinen leveneminen arvioidaan vaikuttavan aapasuohon tien välittömässä läheisyydessä. Todetaan, että vaikutus kohdistuu hyvin pieneen osuuteen Natura-alueen aapasoista, joten kokonaisvaikutus luontotyyppiin on Natura-arvion mukaisesti vähäinen.

Silikaattikalliot

Natura-arvioinnin mukaan silikaattikallioiden sijaintia ei tunneta, mutta niiden pinta-ala on pieni ja edustavuus on arvioitu merkityksettömäksi. Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella silikaattikallioiden ei arvioida

sijaitsevan parannettavan tien välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla suoalueilla, joissa niihin voisi kohdistua suoraa pinta-alamenetystä.

Luonnonmetsät

Natura-arvioinnin mukaan Natura-luontotyyppiä *Luonnonmetsät* esiintyy lähimmillään noin 1,2 kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta ja 590 metrinä parannettavasta tiestä. Vaikutuksia ei muodostu edes pintavalunnan kautta pitkän etäisyyden vuoksi.

Metsäluhdet

Natura-arvioinnin mukaan lähimmät esiintymät Natura-luontotyypistä *Metsäluhdet* ovat noin yhden kilometrin päässä parannettavasta tiestä ja 1,8 kilometrin päässä hankealueen rajasta. Parannettavan tien vaikutukset kohdistuvat Natura-arvioinnin mukaan pääasiassa tien läheisyyteen siten, että nykyisestä tiestä aiheutuvien vaikutusten kaltaisia hydrologisia vaikutuksia esiintyy hieman nykyistä laajemmalla alueella. Todetaan, että hydrologiset vaikutukset ovat vähäisiä tien lähellä eivätkä vaikutukset yllä kilometrin etäisyydelle. Luontotyyppiin ei arvioida muodostuvan suoraa tai välillisiä vaikutuksia tiestöstä tai tuulivoimaloista.

Puustoiset suot

Natura-arvioinnin mukaan lähimmät Natura-luontotyypin *Puustoiset suot* esiintymisalueet ovat noin 1,3 kilometrin etäisyydellä parannettavasta tiestä ja 2,1 kilometrin päässä hankealueen rajasta. Vaikutuksia luontotyyppille ei arvioida muodostuvan.

Vaikutukset suojelunperusteena olevaan linnustoon

Törmäsenrimpi-Kolkannevan Natura-alueelta on matkaa lähimpään voimalaan noin 980 metriä kummassakin hankevaihtoehdoissa. Sähkönsiirron ilmajohto suuntautuu Natura-alueesta poispäin.

Itse tuulivoimapuiston mahdolliset vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuvat laajalla alueella liikkuviin lajeihin Natura-alueen ulkopuolella tapahtuvien elinympäristömuutosten kautta sekä mahdollisesti aivan Natura-alueen eteläreunalla pesiviin, häiriölle herkimpien lajien pareihin.

Hankealueelle johtavan huoltotien leventäminen kohdistuu mahdollisesti pieneltä osin Natura-alueelle tai alueelta joudutaan mahdollisesti poistamaan puustoa. Tien leventämisen myötä Natura-alueelle kohdistuu erittäin todennäköisesti vähäisiä suoraa elinympäristömuutoksia, joiden on arvioitu aiheuttavan alueen linnustolle korkeintaan hyvin vähäisiä negatiivisia vaikutuksia. Tien rakentamisesta ja sen käytön aikaisesta liikenteestä aiheutuvien häiriövaikutusten on arvioitu ulottuvan joidenkin suojeluperusteena esitettyjen lajien pesimäpaikoille Natura-alueella. Häiriövaikutusten

merkittävyys on arvioitu vähäiseksi. Huoltotie sijaitsee noin 500 metrin päässä lähimmistä potentiaalisista lintujen pesimäpaikoista.

Natura-arvioinnissa yleisen linnustoarvion lisäksi hankkeesta aiheutuvaa törmäysriskiä sekä häiriövaikutuksia on käsitelty lajikohtaisesti ja lajeille on tehty oma vaikutusarvionsa (Taulukko 1).

Taulukko 1. Suojelun perusteena oleville lintulajeille arvioidut vaikutukset (Natura-arvioinnin mukaan)

Laji (tyyppi)	Arviointi vaikutuksista
Kaakkuri (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Kuikka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Laulujoutsen (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Metsähanhi (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Metsähanhi (levähtävä)	Törmäysriski pieni
Jouhisorsa (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus, törmäysriski vähäinen
Tukkasotka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Sinisuohaukka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Hiirihaukka (pesivä/lisääntyvä)	Törmäysriski pieni
Tuulihaukka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Ampuhaukka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus, törmäysriski hyvin vähäinen
Nuolihaukka (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus, törmäysriski hyvin vähäinen
Pyy (pysyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Teeri (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus, törmäysriski hyvin vähäinen
Metso (pysyvä)	Vähäinen häiriövaikutus, törmäysriski hyvin vähäinen
Kurki (pesivä/lisääntyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Kapustarinta (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Suokukko (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Liro (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Naurulokki (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Lapintiira (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Suopöllö (pesivä/lisääntyvä)	Ei häiriövaikutuksia, törmäysriski vähäinen
Hiiripöllö (pysyvä)	Vähäinen häiriövaikutus
Palokärki (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Keltävästäräkki (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia
Kivitasku (pesivä/lisääntyvä)	Ei vaikutuksia

Vaikutukset muihin tärkeisiin kasvi- ja eläinlajeihin

Natura-arvioinnin mukaan lajeista riekoon voi kohdistua hankealueelle johtavan huoltotien leventämisen ja parantamisen aiheuttamia häiriövaikutuksia. Vaikutus on kuitenkin hyvin lyhytaikainen, eikä sen merkittävyyttä arvioida vähäistä suuremmaksi. Muihin mainittuihin lintulajeihin ei vaikutuksia arvioida muodostuvan.

Natura-alueella esiintyvät karhut voivat Natura-arvioinnin mukaan ajoittain liikkua myös hankealueella. Pyöriännevan hankealue on kattaa kuitenkin hyvin pienen alueen karhun elinpiiristä, eikä hankealueella sijaitse karhun vuodenvierailun kannalta keskeisiä elinympäristöjä, joten karhuun kohdistuvat vaikutukset ovat Natura-arvioinnin mukaan korkeintaan vähäisiä.

Muina kasvilajeina alueella kasvaa vaaleasara, suopunakämmekkä, rimpivihvilä, tulvakonnanlieko ja mähkä, jotka ovat Natura-arvioinnin mukaan nevojen, rehevien nevojen ja lettojen lajeja. Lähimpänä parannettavaa Pahalammentietä olevat suon osat ovat Natura-arvioinnin mukaan puustoisia tai melko karuja puuttomia soita, joiden ei arvioitu olevan erityisen otollisia kasvupaikkoja mainituille lajeille. Niiden kasvupaikkoihin ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia eikä niitä kohdistu siten lajeihinkaan.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan toiminnassa oleva Piiparinmäen tuulivoima-alue sekä vielä YVA-menettely- ja kaavoitusvaiheessa olevat tuulivoimahankkeet Löytösuo ja Kokkosuo muodostuvat lähes yhtenäisen tuulivoimapuistoalueen. Yhteisvaikutuksia luontotyyppeihin tai kasvillisuuteen ei arvioida muodostuvan, koska etäisyys lähimmän tuulivoimapuiston Piiparinmäen voimaloiden ja Törmäsenrimpi-Kolkannevan Natura-alueen välillä on yli kilometrin ja lisäksi voimalan ja Natura-alueen välissä kulkee tie.

Natura-arvioinnin mukaan Pyöriännevan ja Piiparinmäen tuulivoimahankkeet aiheuttavat merkittävydeltään suuret yhteisvaikutukset yhdelle Natura-alueen suojeluperusteena olevalle lajille.

Linnuston osalta yhteisvaikutuksia voi kohdistua lajeihin, joilla on laaja reviiri / elinpiiri ja jotka liikkuvat myös Natura-alueen ulkopuolella. Tällaisia ovat esimerkiksi suuret petolinnut. Muiden lajien kohdalla yhteisvaikutusten ei arvioida muuttavan vaikutusten merkittävyyttä.

Natura-arvioinnin mukaan 1,7–9,1 km etäisyydellä hankealueesta sijaitsevien suunniteltujen tuulivoimahankkeiden Kokkoneva,

Metsälammin kangas, Honkalankangas ja Uljua ei arvioida aiheuttavan yhteisvaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin pitkän etäisyyden vuoksi.

Natura-arvioinnin mukaan muilla lähiseudun hankkeilla ei ole arvioitu olevan yhteisvaikutuksia.

Vaikutusten lieventämistoimet

Natura-arvioinnissa esitetään yhden uhanalaisen lajin osalta lieventämiskeinoja, joita käyttämällä lajiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyyden on arvioitu jäävän kohtalaiselle tasolle.

Natura-arvioinnin mukaan muihin Natura-alueen suojeluperusteisiin ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia, joten näihin luontotyyppeihin ja lajeihin ei ole esitetty tarvetta lieventäville toimenpiteille.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankevaihtoehdolla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen. Vähäisiä vaikutuksia kohdistuu erittäin todennäköisesti Natura-alueen suojeluperusteena oleviin aapasoihin. Vähäisiä tai korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia kohdistuu muutamiin lintulajeihin, riippuen niiden pesimäpaikkojen ja reviirien tarkemmasta sijoittumisesta Natura-alueella. Merkittäviä vaikutuksia ei arvioida kohdistuvan millekään lajille. Yhden lajin osalta tämä tosin edellyttää Natura-arvioinnin mukaan lievennyskeinojen toteuttamista. Pyöriännevan tuulivoimahankkeen ei myöskään yksin tai yhdessä muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa arvioida merkittävästi heikentävän Natura-alueen ekologista rakennetta ja toiminnallista kokonaisuutta.

Epävarmuustekijät Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuustekijöitä on melko vähän, sillä lähtötietojen ja maastoinventoinnin perusteella alueen luonnonarvojen sijoittuminen tunnetaan melko hyvin, eivätkä tuulivoiman vaikutukset lähtökohtaisesti ulotu kauas.

Suojeluperusteiseen eläimistöön, erityisesti linnustoon, liittyvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuutta on enemmän, sillä yksilöiden liikkeet, joita on mahdoton tarkoin tietää ja ennustaa, vaikuttavat tuulivoiman vaikutusten merkittävyyteen.

Vaikutusten seuranta

Natura-arvioinnissa esitetään hankkeen toteuttamisen jälkeen tehtäväksi yhden uhanalaisen lajin seuranta. Seurantojen tulosten

perusteella on mahdollista esittää mahdollisia lisätoimenpiteitä vaikutusten minimoimiseksi.

Natura-arvioinnin johtopäätökset

Natura-arvioinnin mukaan Pyöriännevan tuulivoimapuiston lähimmät voimalat sijoittuvat kaikissa hankevaihtoehtoissa vähintään kilometrin etäisyydelle Törmäsenrimpi–Kolkannevan Natura-alueesta. Pahalammintie on osa hankkeen rakentamista ja alueen huoltoa varten parannettavaa tiestöä. Se sijoittuu nykyisin hyvin pieneltä osin Natura-alueelle. Tien levenemisen arvioidaan vaikuttavan Natura-alueeseen hyvin vähäisesti sekä suoraan että välillisesti. Hankevaihtoehtojen välillä ei ole eroa. Missään vaihtoehdossa hankkeella ei ole Natura-arvioinnin mukaan merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Yhden uhanalaisen lajin osalta yhteisvaikutukset yhdessä Piiparinmäen tuulivoimapuiston kanssa nostavat vaikutukset merkittävydeltään suuriksi, mutta toteuttamalla erikseen suunniteltavat lievennyskeinot, vaikutusten merkittävyys on mahdollista laskea kohtalaiselle tasolle. Natura-arvioinnin mukaan suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta. Todetaan, että tämän johdosta myöskään Natura-alueen tai Natura-alueverkoston eheydelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO

ELY-keskuksen lausunto arvioinnin asianmukaisuudesta

Suojelunperusteena olevat luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyypit

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti tunnistettu Natura-alueen luontoarvot. Suunniteltu tuulivoimala-alue ja siihen liittyvät rakenteet suhteessa Natura-alueeseen on havainnollisesti esitetty karttakuvissa ja ilmakuvassa.

Natura-arvioinnin tuulivoimapuiston rakentamista varten suunniteltu huoltotie sivuaa Natura-aluetta sen etelälaidalla. Natura-arvioinnissa on esitetty yleistä tietoa huoltoteiden leveyksistä, mutta tieto Natura-arvioinnin kannalta olennaisesta suunnitelmasta eli Natura-alueen etelälaidalla sijaitsevan huoltotien parannustoimista puuttuu. ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinnissa on esitettävä täsmällistä tietoa suunnitelluista toimenpiteistä vaikutustenarvioinnin pohjaksi, mm. tien leventämistä ja puuston raivauksesta Natura-alueen puolella sekä tietoa tien kuivatusjärjestelyn toteuttamisesta.

ELY-keskus pitää tarkastelua puutteellisena erityisesti hydrologian osalta. Natura-arvioinnissa todetaan parannettavan huoltotien

vaikutuksista epämääräisesti, että vaikutukset kohdistuvat suppealle alueelle lähelle tietä, ja että hydrologiset vaikutukset voivat ulottua satojen metrien päähän. ELY-keskus toteaa, että satojen metrien päähän Natura-alueelle ulottuva hydrologinen vaikutus olisi jo melko laaja.

Parannettavaksi suunnittelusta huoltotiestä aiheutuu Natura-arvioinnin mukaan heikentäviä vaikutuksia tien läheisyyteen sijaitsevalle, ja osin tiehen rajautuvalle Natura-luontotyyppille *Aapasuot*. ELY-keskus näkee, että myös luontotyyppi *Puustoiset suot* rajautuu suoraan parannettavalle huoltotielle, mikä on jäänyt Natura-arvioinnissa huomioimatta. ELY-keskus tuo esille, että Natura-arvioinnissa mainitulla mahdollisella vaikutusvyöhykkeellä eli satojen metrien etäisyydellä parannettavasta tiestä esiintyy edellä mainittujen Natura-luontotyyppien lisäksi *Vaihettumis- ja rantasuot* ja *Humuspitoiset järvet ja lammet*, joihin Natura-arvioinnissa ei kuitenkaan arvioitu muodostuvan vaikutuksia. ELY-keskus muistuttaa, että vaikutustenarviointien tulee perustua mahdollisimman tarkkaan faktatietoon ja täsmällisiin toteamuksiin. Hydrologiset vaikutukset tulee selvittää lähivaluma-alue tarkasteluna. ELY-keskus katsoo puutteeksi, ettei Natura-arvioinnissa ole esitetty määrällistä tietoa siitä, minkä suuruinen osuus Natura-alueen perusteena olevista luontotyypeistä arvioidaan heikentyvän. Heikentyväksi arvioidun Natura-alueen perusteena olevan luontotyyppin pinta-alaa tulee verrata luontotyyppin kokonaispinta-alaan Natura-alueella.

Natura-arvioinnin mukaan kasvillisuuteen ja luontotyypeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuustekijöitä on melko vähän, sillä lähtötietojen ja maastoinventoinnin perusteella alueen luonnonarvojen sijoittuminen tunnetaan melko hyvin, eivätkä tuulivoiman vaikutukset lähtökohtaisesti ulotu kauas. ELY-keskus toteaa, että toisin kuin Natura-arvioinnissa on esitetty, vaikutustenarviointi on Natura-arvioinnin kappaleessa 6.6. esitettyjen tietojen mukaan tehty pelkästään lähtötietotarkastelun perusteella. Natura-arvioinnissa todetaan, että luontotyyppien *Lähteet ja lähdesuot* ja *Silikaattikalliot* sijainnit Natura-alueella ei ole tiedossa. Tiedon puutetta ei kuitenkaan ole pyritty korjaamaan hankkeen arvioidulle vaikutusvyöhykkeelle kohdennettujen maastoinventointien avulla, minkä ELY-keskus katsoo puutteeksi. Merkittävä puute on, että Natura-arvioinnissa ei ole esitetty *Lähteet ja lähdesuot* – luontotyyppin osalta arviota hankkeen vaikutusten merkittävydestä.

ELY-keskus huomauttaa, että Natura-arvioinnin yhteydessä on tarkasteltava vaarantaako hanke Natura-alueen suojelutavoitteita.

Suojelunperusteena oleva linnusto

Linnuston osalta arvioinnissa on tunnistettu tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutusten mekanismit varsin laajasti. Aiheesta kerättyä

tutkimustietoa on käsitelty pääosin yleisellä tasolla. Suojelunperusteena oleviin linnustoon kohdistuvia vaikutuksia on käsitelty arvioinnissa lajikohtaisesti ja suhteellisen perusteellisesti.

Yhden uhanalaisen lajin osalta tehty erillisarviointi on tehty asianmukaisesti yleistä ohjeistusta noudattaen, ja sisältäen myös maastotyötä. Muutoin Natura-arvioinnissa kyse on ilman maastoselvityksiä ja kvantitatiivisia analyysejä tehdystä asiantuntija-arvioista. Lajikohtaisia tutkimuslähteitä on hyödynnetty joidenkin lajien kohdalla, minkä lisäksi on tehty viittauksia erinäisiin seuranta- ja havaintoaineistoihin. Pyöriännevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä olevassa luontoselvitysraportissa mainittujen linnustoselvitysten tuloksiin ei arvioinnissa juurikaan viitata, vaikka esimerkiksi päiväpetolintujen kohdalla linnustoselvityksestä olisi kuitenkin saanut lajikohtaista reviiritietoa Pyöriännevan hankealueesta. Suojelun perusteena olevien lintulajien Natura-alueella tai sen läheisyydessä sijaitsevia elinympäristöjä, reviirejä, pesäpaikkoja tms. suhteessa hankkeen vaikutusalueeseen ei ole esitetty kartalla. Lisäksi ELY-keskus huomauttaa, ettei kaikkia Natura-arvioinnissa viitattuja lähteitä ole sisällytetty lähdeluetteloon.

ELY-keskus toteaa, että maastoselvitysten ja laajempien lajikohtaisten tutkimusten ja seurantojen puuttuessa Natura-arviointi (pois lukien uhanalaiset lajit) pohjautuu varsin pitkälti olettamuksiin kyseessä olevien lintulajien keskeisistä elinympäristöistä, reviireistä, pesimäpaikoista ja ruokailulentoreiteista. Tämän vuoksi arviointiin sisältyy epävarmuutta, eikä sen voida katsoa pohjautuvan parhaaseen tieteelliseen tietoon. Tiedonpuutteen huomioiden arvioinnissa ei ole ELY-keskuksen arvion mukaan myöskään riittävästi noudatettu varovaisuusperiaatetta lajikohtaisissa arvioinneissa. Myös eri hankkeista aiheutuvien yhteisvaikutusten arviointi on puutteellinen. Näin ollen arviointia ei linnuston osalta voida kokonaisuudessaan pitää asianmukaisena.

Hankkeen vaikutukset Natura-alueeseen sekä vaikutusten merkittävyys

Suojelunperusteena olevat luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyyppit

Natura-arvioinnin mukaan hankkeesta ei aiheudu vaikutuksia Natura-luontotyyppeihin *Humuspitoiset järvet ja lammet*, *Pikkujoet ja purot*, *Keidassuot*, *Vaihettumissuot ja rantasuot*, *Luonnonmetsät ja Metsäluhdet*. Lähimmät voimalat sijaitsevat yli kilometrin etäisyydellä. Parannettava huoltotie sijoittuu noin 450 m etäisyydelle *Humuspitoiset järvet ja lammet* -luontotyyppistä ja 460 m päähän *Vaihettumis- ja rantasoista*. ELY-keskus katsoo, ettei tien parantamistoimet tai niiden vaikutukset Natura-alueen luontotyyppeihin ole Natura-arvioinnissa riittävällä tarkkuudella tarkasteltu, joten vaikutustenarviointiin liittyy

epävarmuutta. Tien parantamistoimet tulee kuvailla yksityiskohtaisesti ja vaikutukset luontotyyppeihin arvioida lähivaluma-alue tarkasteluna.

Natura-arvioinnin mukaan luontotyyppistä *Lähteet ja lähdesuot* ei ollut saatavana biotooppikuviotietoja ja sitä ei voitu paikantaa karttatulkintana. Natura-arvioinnissa todetaan, että Luonnonvarakeskuksen metsien ravinteisuustietojen mukaan parannettavaa tietä lähellä olevat alueet ovat ravinteisuudeltaan melko karuja, mikä Natura-arvioinnin mukaan ei viittaa lähteisyyteen. ELY-keskus toteaa, että mainittua aineistoa ei ole esitetty Natura-arvioinnissa, joten ei voida tarkastaa, miten arvioinnin lopputulokseen on päädytty, ja onko karujen eli oligotrofisten ja oligo-mesotrofisten lähteiden ja lähdesoiden esiintymismahdollisuus huomioitu. ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinnissa ei ole voitu varmuudella osoittaa, ettei Natura-alueen perusteena oleva luontotyyppi *Lähteet ja lähdesuot* sijaitisi parannettavan tien vaikutusvyöhykkeellä. Lisäksi hankkeen vaikutusarviointi *Lähteet ja lähdesuot* – luontotyyppiin puuttuu.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Natura-luontotyyppi *Lähteet ja lähdesuot* on erityisen herkkä hydrologisille muutoksille ja sen osuus Törmäsenrimpi- Kolkanneva Natura-alueen pinta-alasta on alle prosentti. Tämä korostaa mahdollisten hankkeesta aiheutuvien heikennysten merkittävyyttä luontotyyppille *Lähteet ja lähdesuot*. ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinnissa esitetyn perusteella ei voida sulkea varmuudella pois, ettei hankkeesta aiheutuisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevalle luontotyyppille *Lähteet ja lähdesuot*.

Natura-arvioinnin mukaan lähimmät Natura-luontotyyppien *Puustoiset suot* esiintymisalueet ovat noin 1,3 kilometrin etäisyydellä parannettavasta tiestä ja 2,1 kilometrin päässä hankealueen rajasta. Vaikutuksia luontotyyppille ei arvioida muodostuvan. ELY-keskus katsoo, että luontotyyppi *Puustoiset suot* rajautuu suoraan parannettavaan tiehen, joten hankkeesta muodostuu todennäköisesti heikentäviä vaikutuksia tähän luontotyyppiin. Luontotyyppien esiintymien osalta ei ole tarkasteltu luontotyyppikuvioinnissa ns. 2-luontotyyppiä merkittyjen päällekkäisten luontotyyppikuvioiden esiintymistä ja sijaintia. Siitä syystä osa luontotyypeistä on todennäköisesti jäänyt havaitsematta. ELY-keskus katsoo, että luontotyyppien *Puustoiset suot* osalta vaikutustenarviointia on täydennettävä.

Natura-arvioinnin mukaan mahdollinen tien parantaminen arvioidaan vaikuttavan Natura-luontotyyppiin *Aapasuot* tien välittömässä läheisyydessä eli korkeitaan satojen metrien päähän. Todetaan, että vaikutus kohdistuu hyvin pieneen osuuteen Natura-alueen aapasoista, joten kokonaisvaikutus luontotyyppiin on Natura-arvion mukaisesti vähäinen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Natura-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevalla tiellä on todennäköisesti jo nykyisellään heikentäviä vaikutuksia luontotyyppeihin *Aapasuot* ja

Puustoiset suot. Parannettavan tien vaikutustenarvioinnin pohjaksi on esitettävä tien vaikutukset luontotyypeihin nykyisellään, ja arvioitava tämän tiedon pohjalta miten paljon suunnitellut tien parantamistoimet lisääisivät heikentynyttä pinta-alaa vaikutusten alaisille Natura-luontotyypeille. Kutakin Natura-luontotyyppiä heikentävää pinta-alaa on verrattava luontotyyppin kokonaispinta-alaan Natura-alueella.

Natura-luontotyyppin *Silikaattikalliot* sijaintia ei tunneta. Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella silikaattikallioiden ei arvioida sijaitsevan parannettavan tien välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla suoalueilla, joissa niihin voisi kohdistua suoraa pinta-alan menetystä. ELY-keskus näkee, että ilmakuvatulkinnan avulla pystyy kohtuullisen hyvin tunnistamaan kallioiden olemassaolon avosuoalueella, mutta puustoisella suoalueella kalliot voivat erottua huonommin, joten Natura-arviossa esitettyyn liittyy epävarmuutta. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan edellä todettu epävarmuus huomioiden hankkeen vaikutukset *Silikaattikalliot* luontotyyppiin ei kuitenkaan vaikuta oleellisesti arvioinnin lopputulokseen kuten pitäisi.

Suojelunperusteena oleva linnusto

ELY-keskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn arvioon, että yhteen Natura-alueen suojelunperusteena olevaan uhanalaiseen lajiin kohdistuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan haitallisia vaikutuksia on kuitenkin pidettävä esitettyä merkittävämpinä, kun otetaan huomioon aiheesta annettu tuore kansallinen selvitys. ELY-keskus toteaa, ettei Pyöriännevan tuulivoimahanke ole kummassakaan esitetystä hankevaihtoehdossa (VE1 ja VE2) toteuttamiskelpoinen sen uhanalaiselle lajille aiheuttamien merkittävien haitallisten vaikutusten takia. On lisäksi huomionarvoista, että jo Piiparinmäen tuulivoimapuisto yksin ylittää merkittävien haitallisten vaikutusten rajan. Toisen uhanalaisen lajin osan ELY-keskus puolestaan yhtyy esitettyyn näkemykseen siitä, että siihen kohdistuvat haitalliset vaikutukset voidaan käytettävissä olevien tietojen perusteella riittävällä luotettavuudella poissulkea.

ELY-keskus yhtyy arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että etäisyyden vuoksi itse tuulivoimapuiston mahdolliset vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuvat laajalla alueella liikkuviin lajeihin Natura-alueen ulkopuolella tapahtuvien elinympäristömuutosten sekä kohonneen törmäysriskin ja estevaikutuksen kautta. Lisäksi vaikutuksia kohdistuu mahdollisesti aivan Natura-alueen eteläreunalla pesiviin, häiriölle herkimpien lajien pareihin.

Natura-alueen eteläreunassa sijaitsevan tien parantamisesta aiheutuva häiriövaikutus voi myös ulottua joidenkin suojeluperusteena esitettyjen lajien pesimäpaikoille Natura-alueella. Tien parantamiseen liittyvät vaikutukset ovat lyhytaikaisia ja tilapäisiä. ELY-keskuksen näkemyksen

mukaan arvioinnissa ei kiinnitetä riittävää huomiota tien käyttöön ja mahdollisesti lisääntyvään liikenteeseen liittyviin haittavaikutuksiin.

Huomattavaa epävarmuutta annettuun arvioon kyseisten vaikutusten merkittävydestä lisää se jo todettu seikka, ettei tuulivoimapuiston häiriövyöhykkeelle mahdollisesti kuuluvan Natura-alueen eteläreunan pesimälinnustoa ole asianmukaisesti selvitetty, kuten ei myöskään sitä, missä määrin laajaliikkeiset lajit mahdollisesti liikkuvat Natura-alueen ja hankealueen välillä. Lisäksi tuulivoiman pitkäaikaisvaikutuksista eri habitaattien pesimälajistoon (ja eritoten niiden häiriöherkkyyteen) ei ole lajikohtaista, laajaa ja kattavaa tutkimustietoa, joten useiden lajien arviointi pohjautuu pitkälti olettamuksiin vaikutusten puuttumisesta tai vähäisyydestä.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon, ettei alueen tuulivoimahankkeista todennäköisesti muodostu yhteisvaikutuksia Natura-alueen perusteena oleviin luontotyyppeihin.

Linnuston osalta arvioinnissa on ainoastaan yleistäen todettu, että yhteisvaikutuksia voi kohdistua lajeihin, joilla on laaja reviiri/elinpiiri, ja jotka liikkuvat myös Natura-alueen ulkopuolella. ELY-keskus yhtyy tähän näkemykseen, ja katsoo, että vaikutuksia voi yltää eri tuulivoimapuistoista myös Natura-alueen reunaosissa pesiviin lajeihin. ELY-keskus toteaa, että yhteisvaikutusten arviointi kyseisten lintulajien kohdalla (pois lukien kahta lajia) on esitettyssä laajuudessaan riittämätön. Arvioinnissa ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan riittävällä tavalla huomioitu Pyöriännevan, Piiparinmäen ja Kokkonevan tuulivoimahankkeista aiheutuvia yhteisvaikutuksia, jotta merkittävien haitallisten yhteisvaikutusten mahdollisuus voitaisiin riittävällä varmuudella poissulkea.

Lieventämistoimet

Natura-arvioinnissa on todettu, että toteuttamalla erikseen suunniteltavat lievennyskeinot yhdelle uhanalaisella lajille aiheutuvat yhteisvaikutukset Piiparinmäen tuulivoimapuiston kanssa voidaan laskea merkittävyydeltään kohtalaiselle tasolle.

ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinnissa jää epäselväksi, aiotaanko lieventämistoimet ottaa käyttöön ja missä laajuudessa.

Lieventämistoimenpiteet on esitettävä sitovaksi, kun niiden pohjalta arvioidaan vaikutuksen merkittävyyttä.

Mainitusta lieventämistoimenpiteestä ei ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan annettu riittävän yksityiskohtaista kuvausta, eikä tieteelliseen näyttöön perustuva selostusta siitä miten toimenpiteellä poistetaan havaitut haitalliset vaikutukset tai vähennetään niitä. Edellä mainitut puutteet aiheuttavat merkittävää epävarmuutta siitä, ovatko

toimenpiteet riittäviä vähentämään hankkeen haitallisia vaikutuksia tai poistamaan ne kokonaan.

ELY-keskus muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan *lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa.*

Natura-arvioinnissa ei ole esitetty lieventämistoimenpiteitä huoltotien leventämisestä aiheutuvalle häiriölle Natura-alueen linnustolle, vaikka huoltotien rakentamisen aikainen häiriö on arvioitu ulottuvan monen suojeluperusteena olevan lajin mahdollisille pesimäpaikoille. Tämä on selkeä puute. ELY-keskus toteaa, ettei huoltotiehen liittyvä rakentaminen saa ajoittua lintujen pesimäkauden ajalle.

Natura-alueen eheys

Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että Natura-arvioinnissa esitetyn perusteella ei voida sulkea varmuudella pois, ettei hankkeesta aiheutuisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevalle luontotypille *Lähteet ja lähdesuot* ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen.

Sama pätee suojelunperusteena oleviin lintulajeihin. Arvioinnin mukaan hankkeesta aiheutuu ainoastaan vähäisiä tai korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia muutamiin lintulajeihin, riippuen niiden pesimäpaikkojen ja reviirien sijoittumisesta Natura-alueelle. ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että yhteen uhanalaisen lajiin kohdistuvien merkittävien vaikutusten ohella, vähäiset tai kohtalaiset negatiiviset vaikutukset useaan muuhun lajiin ja vieläpä useamman hankkeen taholta saattavat heikentää alueen ekologista rakennetta ja toimintaa. Ja kuten edellä on todettu, seudun eri tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden kumulatiivisten yhteisvaikutusten arviointi kyseessä olevaan Natura-alueeseen jää käytännössä toteuttamatta, mikä heikentää arvioinnissa tehdyn loppupäätelmän luotettavuutta. Huomioiden lisäksi muut arviointiin liittyvät epävarmuudet, myöskään linnuston osalta ei voida poissulkea merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumista Natura-alueen koskemattomuudelle.

ELY-keskuksen johtopäätökset

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelunlain (9/2023) 35 § 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa (aiemmassa luonnonsuojelulaissa 65 §) tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 –verkostoon.

Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevässä ohjeessa (Euroopan komissio, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö 2019) todetaan asianmukaisesta arvioinnista seuraavaa: Tuomioistuimen mukaan asianmukaisen arvioinnin tulee sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (EUTI asia C-304/05, 69 kohta).

ELY-keskus toteaa johtopäätöksensä, että Winda Energy Oy:n suunnitteleman Pyöriännevan tuulivoimahankkeen yhteydessä parannettavan tien vaikutuksia Törmäsenrimpi-Kolkannevan Natura-alueen luontodirektiivin I liitteen luontotyyppiin *Lähteet ja lähdesuot* ei ole asianmukaisesti arvioitu. Natura-arvioinnissa esitetyn perusteella ei voida sulkea mahdollisuutta pois, ettei Natura-alueen etelälaidalla sijaitsevan huoltotien parannuksesta aiheutuisi merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppiin *Lähteet ja lähdesuot*. Mikäli hankesuunnitelmaan liittyvä tienparannusta halutaan toteuttaa, Natura-arviointia on täydennettävä ELY-keskuksen edellä esiin tuomat arvioinnin täydentämistarpeet huomioon ottaen.

ELY-keskus toteaa, että Pyöriännevan tuulivoimahankkeen molemmat vaihtoehdot aiheuttaisivat toteutuessaan todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia yhdelle Natura-alueen suojelunperusteena olevalle uhanalaiselle lajille. Näin ollen kumpaakaan hankevaihtoehtoa ei voida pitää toteuttamiskelpoisena. Esitettyjen lieventämistoimien osalta ELY-keskus huomauttaa arvioinnin esitettyjen tietojen olevan riittämättömiä osoittamaan, miten toimenpiteillä poistetaan havaitut haitalliset vaikutukset tai vähennetään niitä.

Suojelun perusteena olevien lintulajien osalta ELY-keskus huomauttaa arviointiin sisältyvän merkittävää epävarmuutta, koska tuulivoiman kannalta häiriö- ja herkimpien lajien (pois lukien kahta lajia) nykytilaa, reviirien ja pesäpaikkojen sijoittamista Natura-alueella ei selvitetty maastossa. Arvioinnissa ei olla asianmukaisesti tarkasteltu yhteisvaikutukset Piiparinmäen ja Kokkonevan tuulivoimahankkeiden kanssa.

Arviointiin liittyvän epävarmuuden vuoksi ELY-keskus toteaa, ettei sen perusteella voida varovaisuusperiaate (Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 191 artikla) huomioiden poissulkea riittävällä

varmuudella Pyöriännevan hankkeesta erikseen tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa koituvien merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumista kyseessä olevan Natura-alueen suojelun perusteena oleville lintulajeille. Näin ollen ei voida myöskään poissulkea, että hanke erikseen tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa haittaisi tai viivästyttäisi alueen suojelutavoitteiden saavuttamista ja siten vaikuttaisi haitallisesti Natura-alueen koskemattomuuteen sen suojelutavoitteiden kannalta (Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artikla 3).

Tästä lausunnosta on laadittu erillinen, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999 24 § 14) mukaan salassa pidettäviä tietoja sisältävä versio.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Ylitarkastaja Veli-Matti Kangas ja asiantuntija Aino Niemi ovat osallistuneet lausunnon valmisteluun. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ylitarkastaja Antje Neumann ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Tämä asiakirja POPELY/4007/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
POPELY/4007/2023 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Melantie Eero 19.04.2024 10:18

Esittelijä Neumann Antje 19.04.2024 09:40